

Opdrachtgever

UWV

Opdrachtnemer

Kenniscentrum UWV / Katinka van
Brakel, Hilbrand Bruinsma, Jos van
Loo, Margreet Stoutjesdijk

Onderzoek

KM 07-10 Over slaagpercentages en
re-integratiedoelstellingen; schattingen
en overwegingen
Einddatum – 1 mei 2007

Categorie

Omvang klantgroepen

KM 07-10 Over slaagpercentages en re-integratiedoelstellingen

Conclusie

In kennismemo 07/05 (geactualiseerde raming van het re-integratiepotentieel UWV klanten) is een inschatting gegeven van omvang van het klantenbestand dat naar betaald werk te re-integreren is. In dit memo is rekening houdend met de kennis van de bestanden en ervaringen met plaatsingsresultaten een schatting van slaagpercentages gemaakt en daaruit af te leiden doelstellingen

Naast de na te streven doelstellingen speelt de vraag welke eisen er gesteld moeten worden aan banen die (al dan niet met subsidie) gecreëerd worden om als tussenstap te dienen om te re-integreren personen geschikt te maken voor een reguliere (duurzame) baan. In een aantal gevallen is bovendien een 'voortraject' nodig. Zeker bij mensen die langere tijd van de arbeidsmarkt zijn weg geweest, en bij wie de focus niet op werk was gericht zijn de huidige eisen en gewoonten van de werksituatie niet bekend en geïnternaliseerd. Er is namelijk een forse omslag nodig die stapsgewijs moet worden gerealiseerd, om de motivatie en vaardigheden weer naar een voldoende niveau op te bouwen. Bovendien zijn er veel ouderen onder de klanten. Consideratie is bij dit omslagproces noodzakelijk. Daarnaast zal zeker voor arbeidsongeschikten ruimte moeten zijn voor uitvoeringsvarianten qua tijdsdruk (deadlines), tempo, werkuren, concentratievereisten e.a.. Bij Wajongers spelen de behoefte aan voorgestructureerde werkzaamheden en vooral ook begeleiding (waar op teruggevallen kan worden) nog een grotere rol dan bij de andere groepen.

Bron: Kennismemo

[Link naar bestand](#)

<http://www.onderzoekwerkeninkomen.nl/rapporten/bzfirm>

KENNISMEMO

Datum
30 mei 2007

Van
KENNISCENTRUM

Diversen, m.n.
Katinka van Brakel
Hilbrand Bruinsma
Jos van Loo
Margreet Stoutjesdijk

Aan
RvB,
J Hoogendonk, B. Pont, G. Prins, P. Haarms, F. Paling, T. Livius, M
Harms

Onderwerp

KENNISMEMO 07/10

Over slaagpercentages en re-integratie- doelstellingen; schattingen en overwegingen

T (020) 687 5088
Jos.kok-01@uwv.nl

Waarom en wat

In kennismemo 07/05 (geactualiseerde raming van het re-integratiepotentieel UWV klanten) is een inschatting gegeven van omvang van het klantenbestand dat naar betaald werk te re-integreren is. In dit memo is rekening houdend met de kennis van de bestanden en ervaringen met plaatsingsresultaten een schatting van slaagpercentages gemaakt en daaruit af te leiden doelstellingen:

	Poten- tieel	WW		Poten- tieel	AO		Poten- tieel	Wajong	
		Slaag %	Doel- stelling		Slaag %	Doel- stelling		Slaag %	Doel- stelling
Moelijk	210	25	55	220	17	37	10	37	4
Kansrijker	90	50	45	30	33	10	30	75	23
Totaal	300	33	100	250	19	47	40	67	27

Naast de na te streven doelstellingen speelt de vraag welke eisen er gesteld moeten worden aan banen die (al dan niet met subsidie) gecreëerd worden om als tussenstap te dienen om te re-integreren personen geschikt te maken voor een reguliere (duurzame) baan. In een aantal gevallen is bovendien een 'voortraject' nodig. Zeker bij mensen die langere tijd van de arbeidsmarkt zijn weg geweest, en bij wie de focus niet op werk was gericht zijn de huidige eisen en gewoonten van de werksituatie niet bekend en geïnternaliseerd. Er is namelijk een forse omslag nodig die stapsgewijs moet worden gerealiseerd, om de motivatie en vaardigheden weer naar een voldoende niveau op te bouwen. Bovendien zijn er veel ouderen onder de klanten. Consideratie is bij dit omslagproces noodzakelijk. Daarnaast zal zeker voor arbeidsongeschikten ruimte moeten zijn voor uitvoeringsvarianten qua tijdsdruk (deadlines), tempo, werkuren, concentratievereisten e.a.. Bij Wajongers spelen de behoefte aan voorgestructureerde werkzaamheden en vooral ook begeleiding (waar op teruggevallen kan worden) nog een grotere rol dan bij de andere groepen.

1 Aanleiding

In kennismemo 07/05 (geactualiseerde raming van het re-integratiepotentieel UWV klanten) is een inschatting gegeven van omvang van het klantenbestand dat naar betaald werk te re-integreren is. De vraag is nu of rekening houdend met de kennis van de bestanden en ervaringen met plaatsingsresultaten een schatting van slaagpercentages gemaakt kan worden. Daaruit kunnen dan ook mogelijke na te streven realistische doelstellingen worden afgeleid. Omdat het hier bedoelde resultaat niet alleen af hangt van de activiteiten van UWV maar ook van vele anderen zijn deze cijfers zeer conditioneel en moeten dus met de grootst mogelijke voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Dit geldt te meer omdat de als uitgangspunt genomen omvang van het re-integratiepotentieel geschat is op basis van met onzekerheid omgeven veronderstellingen. Dit laatste geldt vooral voor de ontwikkeling van de werkloosheid en (het complement van) het percentage van de werklozen dat binnen een jaar werk vindt. Naast de na te streven doelstellingen speelt de vraag welke eisen er gesteld moeten worden aan banen die (al dan niet met subsidie) gecreëerd worden om als tussenstap te dienen om te re-integreren personen geschikt te maken voor een reguliere (duurzame) baan. We noemen dit hier 'banen om te herstarten'. Dit eist inzicht in de belemmeringen van de re-integreren personen, en hoe je met deze belemmeringen rekening kunt/ moet houden bij dergelijke banen om deze mensen in the end terug te laten keren naar volledig reguliere vacatures.

2 Schatting

Als basis wordt genomen het re-integratiepotentieel van WW'ers, WAO/WIA'ers, Wajongers zoals dat in kennismemo 07/05 is beschreven.

Re-integratieactiviteiten zijn zowel voor het zittend bestand (per ultimo 2006) als voor de verwachte nieuwe instroom in de komende jaren (2007 t/m 2010) relevant. Door middel van 'afpellen' is het potentieel berekend. Van het totale bestand zijn de werkenden (bij arbeidsongeschikten) en degenen die als niet re-integreerbaar moeten worden beschouwd afgetrokken. Niet re-integreerbaarheid wordt bij WW'ers bepaald door afwezigheid van sollicitatieplicht en bij arbeidsongeschikten door hun handicap en lange duur van de afwezigheid van de arbeidsmarkt. Bij de instroom in de WW moeten vanwege het risico voor dead weight loss degenen die binnen één jaar op eigen kracht weer uitstromen, worden afgezonderd. Bij WW wordt daarom als bestand gerekend degenen die meer dan een jaar werkloos zijn. Dat impliceert dat ook een deel van de instroom uit 2006 in beschouwing moet worden genomen, namelijk zij die langer dan een jaar werkloos blijven. Aldus rest een groep die als het re-integratiepotentieel kan worden bestempeld. Deze wordt dan onderverdeeld in de subgroepen: 'moeilijk naar werk te re-integreren' en 'kansrijker naar werk te re-integreren'.

De betiteling 'kansrijker' is bewust in de vergelijkende vorm geschreven; het is een relatief begrip. De verdeling over moeilijk en kansrijker is voor WW'ers en arbeidsongeschikten gebaseerd op ervaringen uit de 'zittend bestandanalyse WW' en uit de ervaringen met de herbeoordelingen op basis van het aangepaste schattingsbesluit. Het spreekt overigens voor zich dat alle groepen voor UWV een grote inspanningsverplichting impliceren. Het gaat immers gemiddeld genomen veelal om groepen die een grotere afstand hebben tot de arbeidsmarkt dan de nieuwe instroom waar tot nu toe het accent op gelegen heeft. Bovendien heeft in een fase van aanhoudende hoogconjunctuur het nog resterende potentieel in WW en WIA doorgaans gemiddeld genomen grotere problemen met de arbeidsmarkteisen dan bij laagconjunctuur: de moeilijkst plaatsbaren blijven bij een hoogconjunctuur over in de uitkeringsbestanden.

De tabellen 1 en 2 van dat memo worden hier dan ook als uitgangspunt genomen.

Tabel 1 Re-integratiepotentieel zittend bestand x 1000 personen(ultimo 2006)

Zittend bestand	WW	WW (ao karakter) ¹	WAO/WIA	WAJONG
Totaal bestand	157**	33	656	155
Werkend	*		185	40
'Niet naar werk te re-integreren'	12		362	97
'Moeilijk naar werk te re-integreren'	102	33	86	8
'Kansrijker naar werk te re-integreren'	43		23	10

* NB Ook bij de WW is een deel partieel werkend. Dit is op korte termijn niet uit te zonderen en begrepen in alle hier genoemde categorieën. **. Inclusief overloop uit de instroom 2006.

Tabel 2 Re-integratiepotentieel nieuwe instroom x 1000 personen

Gecumuleerde instroom 2007-2010	WW	WW (ao karakter)	WIA	Wajong
Totaal instroom	753	91	120	52
'Niet naar werk te re-integreren'	4		93	29
'Moeilijk naar werk te re-integreren'	108	91	9	3
'Kansrijker naar werk te re-integreren'	46		5	20
Binnen 1 jaar uit WW	594		13	Niet Relevant
▪ Door werk	417		(werkend)	
▪ (w.v. met hulp UWV ²)		(83)		
▪ Maximum duur	84			
▪ Ziekte en overig	94			

2.1 WW'ers

Het potentieel is hier gecorrigeerd voor de afgewezen WIA aanvragers, die na twee jaar ziekte ook belemmerd worden door functionele beperkingen. Als het gehele potentieel aandacht krijgt (sluitende aanpak) en dus geen selectie wordt toegepast vormt die tevens de gehele doelgroep en ook de werklust.³ Hierop wordt een 'ambitieuw maar hopelijk niet onrealistisch' slaagpercentage toegepast. Belangrijke overwegingen voor de hoogte van dit percentage zijn:

- We beperken ons tot de WW'ers die een langere periode een uitkering krijgen. Zoals uit tabel 2 blijkt, wordt naar verwachting een aanzienlijk aantal (83.000) binnen één jaar met in- of extensievere hulp van de re-integratiecoach aan werk geholpen. Dit aantal is gebaseerd op zeer recente ervaringen met re-integratiecoaches. Dit komt dus nog boven op het met de doelstelling beoogde resultaat van het hier gedefinieerde re-integratiepotentieel.
- Het plaatsingsresultaat van WW'ers uit het zittend bestand op een re-integratietraject is ongeveer 1/3. Omdat de aanpak van het zittend bestand nog niet sluitend is, mag worden aangenomen dat het aanbod van re-integratietrajecten niet geheel aselekt is. Vermoedelijk zijn degenen voor wie de kans op succes hoger wordt geschat hierbij oververtegenwoordigd. Oftewel dit percentage is meer van toepassing op de 'kansrijkeren'.

¹ WW (ao karakter) omvat WW uit aSB, samenloop WW met ao (WAO) en WW bij afwijzing < 35% ao bij WIA

² Hulp van UWV betreft een traject of een andere vorm van begeleiding bij een re-integratiecoach.

³ Om in de praktijk te komen tot dit - in Kennismemo 07/05 berekende - potentieel zijn daarenboven selectie- c.q. beoordelingsactiviteiten op het gehele bestand nodig.

- Op zich zal zoals boven vermeld, bij een aanhoudende hoogconjunctuur het 'zwakkere' gedeelte van het bestand overblijven. 'Kansrijker' betekent, zoals gezegd, werkervaring in een sector waar nu veel vraag naar is; men is desondanks meer dan een jaar werkloos wat benadrukt dat hier de vergelijkende vorm is gebruikt. Als meer WW'ers met UWV-hulp het eerste jaar naar werk uitstromen, zal het aantal kansrijker te re-integreren in het potentieel navenant afnemen.

Wanneer de factor 1/3 als gemiddelde voor het totale re-integratiepotentieel wordt gehanteerd moet dat – gezien boven beschreven overwegingen - wel als een (te?) ambitieuze doelstelling worden bestempeld. In dat geval kunnen in de komende vier jaar 100.000 langdurige WW'ers naar werk worden gere-integreerd, boven op degenen die met hulp van UWV binnen één jaar uitstromen.

Een en ander komt in afgeronde termen tot uiting in tabel 3.

Tabel 3 Mogelijke doelstellingen: Re-integratiepotentieel WW, Zittend Bestand + Nieuwe Instroom

Potentieel x 1000		Werklast zonder selectie x 1000	Beoogd Slaagpercentage	Doelstelling x 1000
102+108	Moeilijk	210	25%	55
43+46	Kansrijker	90	50%	45
	Totaal	300		100
Binnen één jaar uit WW met hulp van UWV				83

2.2 WAO/WIA

Ervaringen met aSB operatie zeggen dat 40% van de WAO'ers de uitkering is verlaagd of beëindigd. Van niet-werkenden onder dezen heeft na 18 maanden 32% het werk hervat. Het gaat in feite hier om de gemakkelijker te re-integreren deelgroep. Dit percentage is dan ook toe te passen op het gemakkelijker deel van het re-integratiepotentieel. Er is immers een overeenkomst tussen deze doelgroepen; de werkenden zijn niet in het re-integratiepotentieel begrepen, terwijl de populatie van wie de uitkering gelijk is gebleven of verhoogd, als niet re-integreerbaar beschouwd wordt.

De herbeoordeelden met een verlaagde of beëindigde uitkering die nog niet aan werk zijn gekomen, zijn moeilijker te re-integreren; bovendien blijkt een belangrijk deel niet te willen.

Het genoemde slagingspercentage vindt bevestiging in het plaatsingsresultaat van de re-integratietrajecten, die worden ingezet bij arbeidsongeschikten (ongeveer 1/3). Ook hier is niet sprake van een sluitende aanpak, en kan – vanwege het vrijwillige karakter - nog meer dan bij de WW'ers worden verondersteld, dat hier geen aselechte toepassing heeft plaats gevonden. Dit percentage (33.3%) geldt dus voor de 'gemakkelijker te re-integreren' groep, en niet voor het gemiddelde van het gehele re-integratiepotentieel.

De moeilijk re-integreerbaren bestaan gedeeltelijk uit WW'ers met een ao-karakter; uitkering beëindigd bij een herbeoordeling, of afgewezen voor de WIA. Voorts gevallen die overeenkomst vertonen met de groep herbeoordeelden, waarvan de uitkering is verlaagd en die nog niet aan het werk zijn gekomen. Veel ouderen hieronder. We veronderstellen hun mogelijke plaatsingspercentages op ca de helft (17%) van die van de 'gemakkelijker te re-integreren'

Uitgedrukt in afgeronde aantallen komen we dan op slaagpercentages en doelstellingen van

Tabel 4 Mogelijke doelstellingen: Re-integratiepotentieel WAO/WIA en WW met een ao-karakter, Zittend Bestand + Nieuwe Instroom

Potentieel x 1000		Werklast zonder selectie x 1000	Beoogd Slaagpercentage	Doelstelling x 1000
33+ 86 +91+9	Moeilijk	220	17 %	37
23+ 5	Kansrijker	30	33.3 %	10
	Totaal	250		47

2.3 Wajongers

Werk boven uitkering betekent voor Wajongers vaak werk naast uitkering. 97% van de Wajongers is volledig arbeidsongeschikt; dit betekent dat ze niet in staat zijn het wettelijke minimumloon in gangbare arbeid te verdienen. Dit betekent ook dat als Wajongers in staat zijn tot loonvormende arbeid dit meestal alleen met de nodige aanpassingen gerealiseerd kan worden. Met deze behandeling van de Wajongers is, zoals vermeld in kennismemo 07/05 paragraaf 5, de behandelingslijn afwijkend van WAO/WIA cliënten, waar gangbare arbeid wordt gebezigd en dien tengevolge volledig arbeidsongeschikten veelal als 'kansloos' worden afgezonderd.

Het begrip 'kansrijker' is dus hier eigenlijk niet van toepassing en moet als synoniem gelezen worden voor 'realistisch'; zij zijn veelal geïndiceerd voor een WSW plaats of in een traject voor een arbeidsplaats bij een reguliere werkgever met noodzakelijke aanpassing en begeleiding. De slaagpercentages van de groep moeten hier worden opgebouwd langs de lijnen waarop het potentieel tot stand is gekomen; het is meer het complement van de afvallers van het 'realistische' potentieel. Numeriek komt deze dan – per definitie – hoger uit dan bij de WAO/WIA groep. De volgende subgroepen, met naar boven afgeronde slaagpercentages, zijn - zo is af te leiden uit kennismemo 07/05 - aan de orde:

Bij het zittend bestand:	WSW wachtlijst	80%
	Wajongers 'op traject'	35%
Bij de nieuwe instroom:	Werkend	100%
	WSW wachtlijst	80%
	Wajongers 'op traject'	35%

Dit impliceert een gemiddeld slaagpercentage van ca 75% voor de 'gemakkelijker' groep, of anders gezegd een uitvalpercentage voor de 'realistische' deelgroep van 25%. Voor de moeilijke deelgroep hanteren we de helft hiervan (37.5%).

Een en ander leidt in afgeronde termen tot de volgende veronderstelde beoogde slaagpercentages en doelstellingen.

Tabel 5 Mogelijke doelstellingen: Re-integratiepotentieel Wajongers, Zittend Bestand + Nieuwe Instroom

Potentieel x 1000		Werklast zonder selectie x 1000	Beoogd Slaagpercentage	Doelstelling x 1000
8 + 3	Moeilijk	10	37,5%	4
10 + 20	Kansrijker	30	75 %	23
	Totaal	40		27

3 Overwegingen m.b.t. banen om te herstarten

3.1 Problematiek

Veel van de UWV klanten hebben niet (meer) de kenmerken en kwaliteiten die direct aansluiten op de eisen van de arbeidsmarkt van vandaag en morgen. Het gaat hierbij niet alleen om zogenaamde 'harde kenmerken' als leeftijd, geslacht en opleiding e.d., maar ook om 'zachttere kenmerken' zoals motivatie, competenties, attitude, vaardigheden, beschikbaarheid, werkdiscipline e.a.

Om het hiermee samenhangende kwaliteitsgat te dichten zijn re-integratieactiviteiten nodig. Dat kan aan

- de aanbodzijde bij voorbeeld door m.b.v. trajecten en bemiddeling de kennis en vaardigheden naar het gewenste niveau te brengen;
- de vraagzijde bij voorbeeld door een extra duwtje aan werkgevers te geven in de vorm van subsidies, 'rugzakjes', e.d.; dit om hun (tijdelijke) productie/productiviteitsverlies te compenseren dat ze zouden lijden als ze zo'n klant in dienst nemen. Ook overreding van werkgevers of convenanten afsluiten, of afspraken maken over stageplaatsen, werkaanpassingen e.a. kunnen hieronder worden begrepen.

Het is van belang te weten welke arbeidsmarktbelemmeringen aan de orde zijn. Dat vereist zowel kennis aan de aanbodzijde als aan de vraagzijde. Dus enerzijds welke belemmeringen hebben werklozen, arbeidsongeschikten en Wajongers, en anderzijds wat verlangt de arbeidsmarkt van vandaag en morgen. Daarenboven moeten we weten welke middelen (trajecten en anderszins) voor de betreffende persoon effectief en efficiënt zijn. Deze problematiek beslaat een belangrijk deel van de kennisagenda van het kenniscentrum UWV. Onderdelen ervan zijn in uitvoering, zoals de analyse van het zittend bestand WW, het Wajong dossieronderzoek, en de analyses m.b.t. de diagnoses bij WAO, WIA en Wajong. Op grond hiervan kunnen eerste indicaties in zeer grove schetsen hier worden afgegeven. Let wel het is zeer voorlopig en uiterst onvolledig, maar geeft wel de stand weer van de kennis op dit moment.

Duale trajecten, waarbij werken en leren/re-integreren worden toegepast, werpen door pragmatische karakter hun vruchten af. Bovendien is hier voor werkgever en te re-integreren werknemer een win-win situatie aan de orde. Al dan niet gesubsidieerde 'banen om te herstarten', waarin de kansarmen tijdelijk tegen lagere kosten kunnen leren/ re-integreren en tevens productie leveren zijn hier ook een voorbeeld van. Het is wel noodzakelijk dat deze banen zodanig aangepast zijn dat de belemmeringen voor de reguliere arbeidsmarkt werkende weg kunnen worden geëlimineerd. In dat geval wordt het re-integratietraject zo veel mogelijk vorm gegeven door werken.

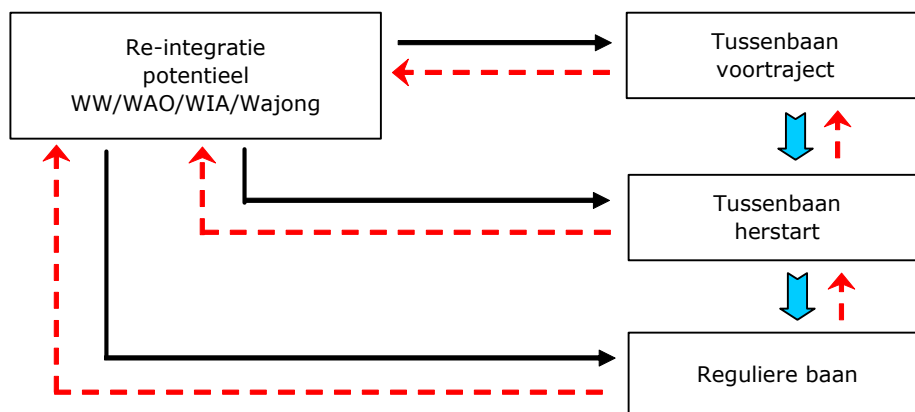
In een aantal gevallen is hiervoor een 'voortraject' nodig. Dit kan uit verschillende deelfasen bestaan, namelijk als intensief onderdeel van het beoordelings- en bemiddelingsproces, maar ook als separaat onderdeel voorafgaand aan of als een ingebed onderdeel in het begin van de baan om te herstarten. Zeker bij mensen die langere tijd van de arbeidsmarkt zijn weg geweest, zijn de huidige eisen en gewoonten van de werksituatie niet bekend en geïnternaliseerd. Dit kan veel aspecten betreffen, uiteenlopend van bij voorbeeld werkdiscipline en werkritme, tot tempo en gebruik maken van (ict) technieken, of implicaties van organisatieprincipes en verantwoordelijkheidstoedeling.

Er is dus een forse omslag nodig die stapsgewijs moet worden gerealiseerd, om de motivatie en vaardigheden weer naar een voldoende niveau op te bouwen. Hun focus was immers niet meer op werk gericht, terwijl ook hun zelfbeeld en zelfvertrouwen niet voldoende zijn om direct te re-integreren.

Bovenstaande komt in het schema van figuur 1 tot uiting. Daar zijn twee mogelijke tussenstappen van de uitkeringssituatie naar een volledig reguliere baan aangegeven. Na het zo juist beschreven 'voortraject' kan ook een (al dan niet met gedeeltelijke subsidie of premievrijstelling) ondersteunde 'tussenbaan om te herstarten' aan de orde zijn, waarvoor bovengenoemde aanpassingen gelden om werkende weg de belemmeringen voor de reguliere arbeidsmarkt te elimineren.

Dit is een theoretisch schema. In sommige gunstige gevallen kunnen stappen worden overgeslagen. Soms zullen bij tussenbanen de eisen voor dezelfde persoon worden opgeschroefd, waarmee die baan tot een 'volledig reguliere baan' uitgroeit; ook kan die tussenbaan worden verlaten voor een reguliere, waarna die tussenbaan bezet kan worden door een nieuwe 'instromer' uit het re-integratiepotentieel.

Figuur 1. Re-integratieschema

Tot slot zij er op gewezen dat ook het zoekgedrag vaak stimulansen behoeft en moeten matchingskanalen worden geoptimaliseerd. Dit is een apart punt van aandacht dat buiten de scope van dit kennismemo valt

3.2 Belemmeringen

Hieronder worden de arbeidsmarktbelemmeringen voor zover die nu bekend zijn uit genoemde studies, voor de drie categorieën belicht. Het werkende weg elimineren van deze belemmeringen in banen om te herstarten vereist van deze banen dat ze daar ook de mogelijkheden toe bieden. Dat betekent dat rekening gehouden moet worden met de belemmeringen, en dat deze wel tijdens het al werkend uitgevoerde re-integratieproces worden geëlimineerd of omzeild. Sommige belemmeringen zijn natuurlijk niet goed op te vangen in de banen om te herstarten. Daarvoor zal in het voortraject extra aandacht noodzakelijk zijn.

De belemmeringen van de UWV-klienten bestrijken een grote variëteit, die ook een uiteenlopende aanpak vereist. Beperkingen in psychisch functioneren vergen nu eenmaal andere aanpassingen dan die a.g.v. belemmeringen van het bewegingsstelsel. Ook zijn vooral bij arbeidsongeschikten flinke opleidingsverschillen aan de orde. Bij WW'ers is een oververteenwoordiging van laag opgeleiden. Algemeen kan gesteld worden dat tussen de UWV-klienten grote verschillen in werkervaring, capaciteiten en vaardigheden voorkomen.

Anderzijds zijn er ook gemeenschappelijke algemenere kenmerken voor grote groepen te onderkennen. Er zijn relatief veel ouderen onder de klanten, mensen die ook langer van de arbeidsmarkt weg zijn, die daarom een forse omslag moeten maken. Consideratie is bij dit omslagproces noodzakelijk. Daarnaast zal zeker voor arbeidsongeschikten ruimte moeten zijn voor uitvoeringsvarianten qua tijdsdruk (deadlines), tempo, werkuren, concentratievereisten e.a.. Overigens blijkt uit onderzoek⁴ ook dat men sneller en beter herstelt wanneer men werkt, dan met een uitkering thuis blijft zitten.

Bij Wajongers speelt vooral ook de behoefte aan begeleiding (waar op teruggevallen kan worden) nog een grotere rol dan bij de andere groepen. Verder zijn voorgestructureerde werkzaamheden, waarbij handelingstempo en stress niet hoog mogen zijn voor deze groep noodzakelijk. Bij Wajongers is herstart minder aan de orde, zodat tussenbanen ook veelal het karakter van stages en werkervaringsplaatsen hebben.

Bij dit alles wordt benadrukt dat van alle WW en WAO/WIA'ers die tot het re-integratiepotentieel worden gerekend is of kan worden vastgesteld dat ze weliswaar belemmeringen hebben, maar wel voldoende mogelijkheden hebben om in gangbare arbeid te functioneren.

3.2.1 WW'ers

Uit zittend bestand analyse komen de volgende onderwerpen dat als belangrijkste ervaren belemmeringen naar voren om weer aan het werk te komen.

- Hoge leeftijd
- Onvoldoende beschikbaarheid voor afwijkende werktijden en aantal uren in het algemeen
- Weinig of niet juiste werkervaring
- Onvoldoende of verkeerde opleiding
- Lichamelijke gezondheidsproblemen

Op het gebied van de 'soft skills' is nog niet zo'n zicht; de eerste analyses vinden plaats. Wel bestaat de indruk dat relatief veel langdurig werklozen uit beroepen komen waar meer nauwkeurigheid en zorgvuldigheid een rol speelt dan snelheid van handelen en zicht commerciële bruikbaarheid en sociale vaardigheden. Opvallend veel (assistent) administratieve medewerkers en medewerkers die veel eenvoudige repetitieve handelingen moesten uitvoeren. Dit heeft vermoedelijk zijn weerslag in hun attitude en vaardigheden. Algemeen komt heden ten dage het belang van soft skills steeds prominenter naar voren; dit is dan ook een belangrijk onderwerp van onderzoek. Het belang van deze soft skills naast dat van de andere factoren, blijkt ook uit het feit dat grote aantallen werklozen ondanks hun werkervaring in beroepen waar nu veel vraag naar is, in het zittend bestand verkeren.

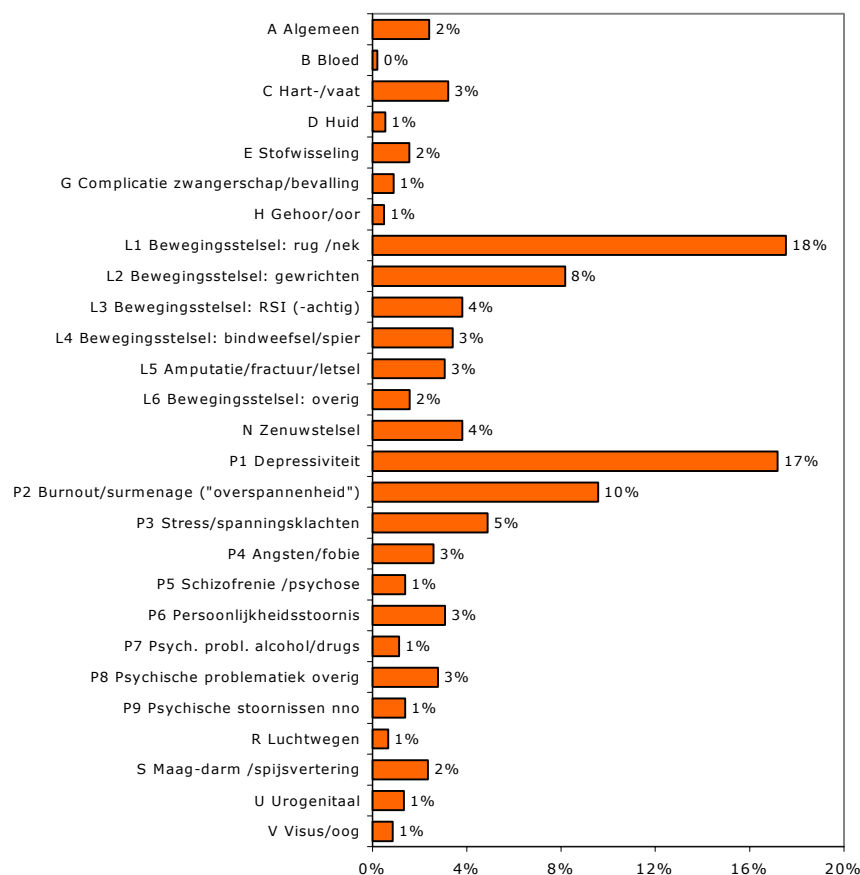
3.2.2 WAO/WIA'ers

Bij arbeidsongeschikten spelen naast de voor WW'ers relevante belemmeringen als extra belemmeringen de gezondheidsklachten. Op grond van de toegekende diagnoses kunnen we aangeven dat psychische problematiek (44%) en aandoeningen van het bewegingsstelsel (38%) bij ruim 80% van het re-integratiepotentieel uit het zittend bestand WAO/WIA de aanleiding zijn geweest voor de arbeidsongeschiktheid. Binnen deze hoofdgroepen voeren aandoeningen van rug/nek en (temporele) depressiviteit de boventoon (zie figuur 2). Andere belangrijke categorieën zijn burnout/surmenage, stress/spanningsklachten, gewrichtsaan-

⁴ R Blonk, 'Het lukt niet zonder werk, over psychische klachten, arbeidsparticipatie en herstel'; oratie uitgesproken 29 maart 2006. RUU.

doeningen en RSI(-achtige) ziektebeelden. Samen omvatten deze zes groepen circa 60% van het re-integratiepotentieel zittend bestand.

Figuur 2. Diagnoses bij re-integratiepotentieel zittend bestand WAO/WIA

De ziektebeelden die tot de arbeidsongeschiktheid hebben geleid, stellen eisen aan de terugleiding naar werk. Zo zullen waarschijnlijk begeleiding, coaching, (rug)trainingen aan de orde zijn wil de (proef)plaatsing bij een groot deel van het re-integratiepotentieel succesvol zijn. Daarnaast zullen er de nodige eisen moeten worden gesteld aan de aard van de werkzaamheden (lichtere in plaats van zware), het werkpatroon (flexibel en hierbij in het begin een gewenningsperiode/opbouwfase), de werkdruk (minder) en de arbeidsomstandigheden (specifieke aanpassingen op basis van ziektebeeld/beperkingen). In een "lichtere tussenbaan" kan aan deze aspecten aandacht worden besteed, teneinde een duurzame plaatsing te realiseren.

3.2.3 Wajongers

Bij de Wajongers hebben we nog niet kunnen bezien welke diagnosecategorieën het meest aan de orde zijn bij het hier vastgestelde re-integratiepotentieel onder hen. Nadere analyses uit de resultaten van het dossieronderzoek moeten hier t.z.t. licht op kunnen werpen. Enige indicaties van het belang van diagnoses voor het überhaupt wel of niet kunnen werken (en dus van de eventueel te stellen eisen aan de banen) zijn te halen uit passages uit UKV 2006-III over percentage werkenden per diagnosecategorie. Het gaat echter over werkenden, niet

het potentieel; de hier relevante groep van niet-werkenden van het potentieel is hier niet in begrepen.

Wat betreft diagnosegroep werken verstandelijk gehandicapte Wajongers het meest (31%) en Wajongers in de groep 'overig psychisch' het minst (20%). Wel valt op dat werkende Wajongers in de diagnosegroep 'overig psychisch' vaker bij een regulier bedrijf werken dan de Wajongers in de andere diagnosegroepen. Van de Wajongers met een lichamelijke handicap werkt 25%.

Binnen de tien meest voorkomende diagnosegroepen binnen de groepen 'overig psychisch' en 'overig lichamenlijk' zijn er verschillen wat betreft het aandeel Wajongers dat werkt. Vergeleken met het gemiddelde in de diagnosegroep 'overig psychisch' werken Wajongers met ernstige (psychiatrische) ziektebeelden als schizofrenie, persoonlijkheidsstoornissen en psychosen minder. Wajongers met minder ernstige ziektebeelden als overspannenheid (surmenage) en reacties op ernstige stress werken relatief meer. Dit geldt ook voor de grootste groep 'overige psychische stoornissen'. Bij de lichamelijke diagnoses zien we ook het beeld dat Wajongers met ernstige ziektebeelden zoals aangeboren afwijkingen relatief weinig werken. Wajongers met de diagnoses gehoorverlies, verlies van gezichtsvermogen en epilepsie werken binnen de diagnosegroep lichamenlijk naar verhouding vaak.

Tabel 6 Werkende Wajongers (top 10 diagnoses) 'overig psychisch' en 'licamenlijk'

Psychische diagnoses	% werkend	Lichamenlijke diagnoses	% werkend
verstandelijk gehandicapt (P697)	31%	overige (licamenlijke) diagnoses	25%
overige psychische diagnoses	20%		
P699: Overige psychische stoornissen	26%	A679: Gevolgen uitwendige oorzaken nno	21%
P680: Schizofrenie	9%	N309: Aangeboren afwijking zenuwstelsel	25%
P648: Overige specifieke persoonlijkheidsstoornissen	19%	A309: Aangeboren afwijking nno	19%
P689: Overige niet-organische psychosen	14%	N605: Epilepsie	30%
P649: Persoonlijkheidsstoornis / karakterneurose	17%	N609: Aandoening centraal zenuwstelsel nno	25%
P643: Emotioneel instabiele persoonlijkheidsstoornis	15%	A304: Chromosoomafwijking	9%
P629: Overige reacties op ernstige stress	25%	N602: Paralytisch syndroom	24%
P652: Depressieve episode	21%	H629: Gehoorverlies nno	41%
P619: Surmenage / aanpassingsstoornissen nno	32%	N699: Overige ziekten van zenuwstelsel	27%
P651: Bipolaire affectieve stoornis	18%	V669: Verlies van gezichtsvermogen	31%
overige psychische diagnosecodes	23%	overige lichamenlijke diagnoses	28%
totaal "overig psychisch"	20%	totaal "overig lichamenlijk"	25%

Overzicht KENNISMEMO'S

2005

- 05/01 Eigen risicodragers WAO/WIA
- 05/02 RWI rapport "de weg terug: van arbeidsongeschiktheid naar werk
- 05/03 Reïntegratiemarkt en UWV in vogelvlucht
- 05/04 Doorstroom van WW naar WWB per regio
- 05/05 Stelselherzieningen in WW sinds 2003 [artikel in W&I]
- 05/06 WW kwartaalramingen 2005 IV
- 05/07 AO Kwartaalramingen 2005 IV

2006

- 06/01 ZW Kwartaalramingen 2005 IV
- 06/02 Werkloosheid in de regio Haaglanden
- 06/03 Ontwikkelingen bij WAJONG
- 06/04 Vraaggericht re-integreren en arbeidsmarktprognoses [artikel in W&I]
- 06/05 Startnotitie WAJONG
- 06/06 WW Kwartaalramingen 2006 I
- 06/07 AO Kwartaalramingen 2006 I
- 06/08 Dossierstudie WIA 80-100
- 06/09 WIA Kwartaalramingen 2006 I
- 06/10 ZW Kwartaalramingen 2006 I

- 06/11 Vaststelling en evaluatie van effectiviteit van reïntegratiemaatregelen voor WW cliënten
- 06/12 Eerste verkenningen WIA
- 06/13 Steekproeftrekking onderzoek zittend bestand WW
- 06/14 Uitstroomkansen in WIA
- 06/15 Klantontwikkelingen UWV
- 06/16 Herbeoordeling van werkende WAO'ers
- 06/17 Re-integratie na herbeoordeling [artikel in het blad re-integratie]
- 06/18 Instroom in WW na ontslag van werknemers met Wiw- of ID-baan
- 06/19 WW Kwartaalramingen 2006 II
- 06/20 AO Kwartaalramingen 2006 II

- 06/21 ZW Kwartaalramingen 2006 II
- 06/22 De oudere werknemer [artikel W&I]
- 06/23 Klachten; stand van zaken en benchmark met andere publieke instellingen
- 06/24 Witte fraude bij jongeren
- 06/25 Langdurige werkloosheid [artikel in W&I]
- 06/26 Duurzaamheid plaatsingen [artikel in W&I]
- 06/27 Startnotitie vangnet ZW
- 06/28 Zittend Bestand WW: Indicaties voor re-integratiekansen en handhavingsrisico's
- 06/29 Ontwikkelingen bij gemeenten na invoering van de WWB
- 06/30 Een jaar WIA; de balans [artikel in ESB]

2007

- 07/01 Doorstroom van WW naar bijstand (WWB), 2003-2010
- 07/02 Indicatieve quick scan participatiepotentieel UWV klanten
- 07/03 Tussenrapportage dossieronderzoek Wajong
- 07/04 WIA monitor WGA; eerste meting
- 07/05 Geactualiseerde raming re-integratiepotentieel UWV klanten
- 07/06 Voorjaarsraming WW
- 07/07 Voorjaarsraming AO
- 07/08 Voorjaarsraming ZW
- 07/09 De groep 35-min in kaart gebracht
- 07/10 Over slaagpercentages en re-integratiedoelstellingen; schattingen en overwegingen

- 07/11 WIA monitor vangnet; eerste meting **[eerdaags te verschijnen]**